

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 11. júna 2009*

Vo veci C-561/07,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 18. decembra 2007,

Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: J. Enegren a L. Pignataro, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Talianskej republike, v zastúpení: R. Adam, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci W. Ferrante, avvocato dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: taliančina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, L. Bay Larsen (spravodajca) a C. Toader,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. januára 2009,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Svojou žalobou sa Komisia Európskych spoločností domáha toho, aby Súdny dvor určil, že Talianska republika si tým, že zachovala účinnosť ustanovení článku 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428 z 29. decembra 1990 (riadny dodatok ku GURI č. 10 z 12. januára 1991, ďalej len „zákon č. 428/1990“) v prípade „krízy podniku“ v zmysle článku 2 piateho odseku písm. c) zákona č. 675 z 12. augusta 1977 (GURI č. 243 zo 7. septembra 1977, ďalej len „zákon č. 675/1977“), v dôsledku čoho práva priznané zamestnancom článkami 3 a 4 smernice Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov (Ú. v. ES L 82, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 98)

nie sú zaručené v prípade prevodu podniku, v ktorom bola zistená krízová situácia, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tejto smernice.

Právny rámec

Právo Spoločenstva

2 Článok 3 smernice 2001/23 stanovuje:

„1. Práva a povinnosti prevádzateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z pracovno-právneho vzťahu, ktorý existoval ku dňu prevodu, sa z dôvodu tohto prevodu prevedú na nadobúdateľa.

Členské štáty môžu ustanoviť, že po dni prevodu bude popri nadobúdateľovi aj prevádzajúci spoločne a každý zvlášť [a nerozdielne — *neoficiálny preklad*] zodpovedný za záväzky, ktoré vznikli pred dňom prevodu na základe pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu existujúcich v deň prevodu.

2. Členské štáty môžu prijať primerané opatrenia, ktorými zabezpečia, že prevádzateľ oboznámi nadobúdateľa so všetkými právami a povinnosťami, ktoré budú prevedené na nadobúdateľa podľa tohto článku, pokiaľ tieto práva a povinnosti sú alebo by mali byť známe prevádzateľovi v čase prevodu...

3. Po prevode nadobúdateľ naďalej dodržiava podmienky dohodnuté v každej kolektívnej zmluve za tých istých podmienok, ktoré platili pre prevádzateľa podľa danej zmluvy, až do dňa ukončenia alebo uplynutia kolektívnej zmluvy, alebo nadobudnutia platnosti, alebo uplatnenia inej kolektívnej zmluvy.

Členské štáty môžu obmedziť obdobie dodržiavania týchto podmienok s výhradou, že nebude kratšie ako jeden rok.

4. a) Pokiaľ členské štáty neupravia inak, odseky 1 až 3 neplatia vo vzťahu k zamestnaneckým právam na dávky v starobe, invalidite alebo pozostalostné dávky podľa doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov, ktoré nie sú súčasťou zákonných systémov sociálneho zabezpečenia v členských štátoch.

b) Aj v prípade, že nezabezpečia v súlade s písmenom a), aby odseky 1 a 3 platili na tieto práva, členské štáty prijímú potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov a osôb, ktoré už nie sú zamestnané v závode prevádzateľa v čase prevodu, pokiaľ ide o práva, z ktorých im vyplýva okamžitý alebo budúci nárok na dávky v starobe vrátane pozostalostných dávok na základe doplnkových systémov uvedených v písmene a).“

3 V súlade s článkom 4 smernice 2001/23:

„1. Prevod podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu nemôže byť automaticky dôvodom na prepúšťanie z práce zo strany prevádzateľa alebo nadobúdateľa. Toto ustanovenie však nebráni prepúšťaniu, ku ktorému môže dôjsť z hospodárskych, technických alebo organizačných dôvodov zahŕňajúcich zmeny týkajúce sa pracovníkov.

...“

4 Podľa článku 5 smernice 2001/23:

„1. Pokiaľ členské štáty nezabezpečia inak, články 3 a 4 neplatia pre prevody podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov, pri ktorých je prevádzateľ subjektom konkurzného konania alebo iného podobného konania riešiaceho platobnú neschopnosť, ktoré bolo ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa a ktoré je pod dozorom príslušného verejného orgánu (ktorým môže byť profesionálny odborník vo veciach platobnej neschopnosti, splnomocnený príslušným verejným orgánom).

2. Keď sa články 3 a 4 vzťahujú na prevod počas konkurzného konania, ktoré sa začalo vo vzťahu k prevádzateľovi (bez ohľadu na to, či bolo toto konanie ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa, alebo nie) a za predpokladu, že takéto konania sú pod dozorom príslušného verejného orgánu (ktorým môže byť profesionálny odborník vo veciach platobnej neschopnosti, ustanovený podľa vnútroštátnych právnych predpisov), môže členský štát zabezpečiť, že:

a) bez ohľadu na článok 3 ods. 1 dlhy prevádzateľa vyplývajúce z akýchkoľvek pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov a splatné pred prevodom alebo pred začatím konkurzného konania sa neprevedia na nadobúdateľa za predpokladu, že takéto konanie zabezpečí podľa zákona daného členského štátu najmenej takú rovnocennú ochranu, aká je zabezpečená v situáciách, na ktoré sa vzťahuje smernica Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa [(Ú. v. ES L 283, s. 23; Mim. vyd. 05/001, s. 217), zmenená a doplnená Aktom o podmienkach prístúpenia Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. ES C 241, 1994, s. 21, a Ú. v. ES L 1, 1995, s. 1)], alebo že

- b) nadobúdateľ, prevádzateľ alebo osoba, alebo osoby vykonávajúce funkcie prevádzateľa na jednej strane a zástupcovia zamestnancov na druhej strane môžu odsúhlasiť, pokiaľ to platné právne predpisy alebo prax umožňujú, zmeny zamestnaneckých podmienok zamestnancov určených na zachovanie pracovných príležitostí tým, že sa zabezpečí prežitie podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu.

3. Členský štát môže uplatniť odsek 20 [odsek 2 — *neoficiálny preklad*] písm. b) na každý prevod, ak sa prevádzateľ nachádza vo vážnej hospodárskej kríze, ktorá je definovaná vnútroštátnymi právnymi predpismi, za predpokladu, že takúto situáciu vyhlási príslušný verejný orgán a že je pod súdnym dozorom, za podmienky, že tieto ustanovenia už existovali vo vnútroštátnych predpisoch 17. júla 1998.

...“

Vnútroštátna právna úprava

5 Článok 47 zákona č. 428/1990 stanovuje v ods. 5 a 6:

„5. Ak sa prevod týka podnikov alebo výrobných jednotiek, u ktorých MVPM [Medziministerský výbor pre koordináciu priemyselnej politiky] zistil krízový stav v súlade s článkom 2 ods. 5 písm. c) zákona č. 675 z 12. augusta 1977,... zamestnanci, ktorých pracovnoprávny vzťah naďalej trvá vo vzťahu k nadobúdateľovi, nepatria do osobnej pôsobnosti článku 2112 občianskeho zákonníka, ibaže by zmluva stanovovala

výhodnejšie podmienky. Uvedená zmluva môže okrem toho stanovovať, že prevod sa netýka nadbytočného personálu a že tento personál zostáva úplne alebo sčasti v pracovnoprávnom vzťahu s prevádzateľom.

6. Zamestnanci, ktorí nevstúpia do pracovnoprávneho vzťahu s nadobúdateľom, nájomcom alebo nástupcom, majú prednostné právo v rámci každého náboru nových zamestnancov, ktoré vyššie uvedené osoby uskutočnia v priebehu roka, ktorý nasleduje po dni prevodu alebo počas dlhšieho obdobia, ktoré stanovuje kolektívna zmluva. Článok 2112 občianskeho zákonníka sa neuplatní na týchto prednostných zamestnancov, keď ich prijme do zamestnania nadobúdateľ, nájomca alebo nástupca po prevode podniku.“

6 V súlade so zákonom č. 675/1977 zistenie krízového stavu podniku v zmysle článku 2 ods. 5 písm. c) uvedeného zákona umožňuje podnikom dočasne získať výhodu spočívajúcu v tom, že Cassa integrazione guadagni straordinaria (Mimoriadna pokladňa dávok v nezamestnanosti, ďalej len „CIGS“) na seba preberá výplatu miezd jeho zamestnancov čiastočne alebo v celom rozsahu.

7 Článok 2112 občianskeho zákonníka, zmenený a doplnený legislatívnym dekrétom č. 18 z 2. februára 2001 (GURI č. 43 z 21. februára 2001, ďalej len „občiansky zákonník“), stanovuje:

„1. V prípade prevodu podniku pracovnoprávny vzťah pokračuje s nadobúdateľom a zamestnanec si zachováva všetky práva, ktoré z toho vyplývajú.

2. Prevádzateľ a nadobúdateľ solidárne ručia za všetky práva, ktoré nadobudol zamestnanec ku dňu prevodu...

3. Nadobúdateľ je povinný poskytovať zákonné a hospodárske plnenia, ktoré stanovujú vnútroštátne a územné kolektívne zmluvy a podnikové zmluvy platné ku dňu prevodu až do uplynutia ich platnosti, okrem prípadu, keď sú tieto zmluvy nahradené inými zmluvami uplatniteľnými na podniky nadobúdateľa. Účinky nahradenia nastanú len medzi kolektívnymi zmluvami na tej istej úrovni.

4. Napriek možnosti zamestnanca uplatniť svoje právo opustiť podnik v zmysle ustanovení uplatniteľných v oblasti prepúšťania, prevod podniku nie je sám osebe dôvodom na prepustenie. ...

...“

Konanie pred podaním žaloby

- 8 Výzvou z 10. apríla 2006 Komisia upriamila pozornosť talianskych úradov na skutočnosť, že článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 môže porušiť smernicu 2001/23 z toho dôvodu, že zamestnanci podniku zahrnutí do režimu CIGS prevedení na nadobúdateľa nepožívajú práva, ktoré im zaručuje článok 2112 občianskeho zákonníka bez toho, aby by tým neboli dotknuté záruky, ktoré prípadne stanovuje kolektívna zmluva.

- 9 Talianska republika listom z 8. augusta 2006 vyjadrila nesúhlas s tým, že si nespĺnila svoje povinnosti, tvrdiac, že článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 je v súlade so smernicou 2001/23.

- 10 Listom z 23. marca 2007 Komisia zaslala Talianskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom dospela k záveru, že tento členský štát si nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú v zmysle smernice 2001/23, a vyzvala ho, aby prijal opatrenia na dosiahnutie súladu s týmto odôvodneným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho prijatia. Talianska republika odpovedala na uvedené stanovisko listom z 29. mája 2007, ktorým v podstate zopakovala svoje skoršie tvrdenia.
- 11 Za týchto podmienok sa Komisia rozhodla podať túto žalobu.

O žalobe

- 12 Na úvod treba spresniť, že vo svojej žalobe Komisia tvrdí, že článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 nie je v súlade so smernicou 2001/23, pretože zamestnancom nezabezpečuje uplatnenie článku 2112 občianskeho zákonníka, ktorým sa preberajú záruky uvedené v článkoch 3 a 4 smernice 2001/23, v prípade prevodu podniku, ktorého krízový stav sa zistil.
- 13 Po určitých spresneniach uvedených Talianskou republikou a po otázke, ktorú položil Súdny dvor, Komisia vo svojej replike a počas pojednávania vzala späť výhradu založenú na nesúlade uvedeného článku 47 ods. 5 a 6 s článkom 3 ods. 1 druhým pododsekom a s článkom 2 smernice 2001/23.

Argumentácia účastníkov konania

- 14 Komisia tvrdí, že vylúčením prevodu podniku, ktorého krízový stav sa zistil, z pôsobnosti článku 2112 občianskeho zákonníka zamestnanci, ktorých podnik je predmetom prevodu, strácajú právo na uznanie svojich odpracovaných rokov, svojho hospodárskeho zaobchádzania a svojej profesionálnej kvalifikácie, ako aj právo na dávky v starobe, ktoré vyplývajú z režimu zákonného sociálneho zabezpečenia a sú uvedené v článku 3 ods. 1 prvom pododseku smernice 2001/23. Strácajú tiež výhodu zachovania zamestnaneckých podmienok dohodnutých kolektívnymi zmluvami, tak ako ich zaručuje článok 3 ods. 3 uvedenej smernice, počas minimálne jedného roka.
- 15 Komisia zdôrazňuje, že článok 3 ods. 4 smernice 2001/23 umožňuje neuplatňovať ods. 1 až 3 tohto článku 3 vo vzťahu k dávkam v starobe, invalidite alebo pozostalostným dávkam poskytovaným mimo zákonných systémov sociálneho zabezpečenia, ale že v tomto prípade členské štáty musia prijať potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov. Tak to však nie je v prípade predmetnej talianskej právnej úpravy.
- 16 Článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 navyše nie je v súlade s článkom 4 smernice 2001/23, ktorý tým, že zakazuje prepúšťanie iba z dôvodu prevodu, nebráni prepúšťaniu z hospodárskych, technických alebo organizačných dôvodov zahŕňajúcich zmeny týkajúce sa zamestnancov. Komisia tiež zdôrazňuje, že skutočnosť, že bolo vyhlásené, že podnik sa nachádza v krízovej situácii, nezahrňuje automaticky a systematicky zmeny týkajúce sa zamestnancov v zmysle článku 4 smernice 2001/23. Okrem toho vyhlásenie krízy podniku zaväzuje len prevádzateľa, zatiaľ čo záväzky, ktoré vyplývajú z článku 4 smernice 2001/23, sa uplatňujú tiež na nadobúdateľa.
- 17 Podľa Komisie prevod podniku, ktorého krízový stav sa zistil, nie je prevodom podniku, ktorý by bol predmetom konania ustanoveného v súvislosti s likvidáciou majetku

prevádzateľa a pod dozorom príslušného verejného orgánu. Tento predpoklad však ako jediný stanovený smernicou 2001/23 v jej článku 5 ods. 1 umožňuje uplatniť články 3 a 4 tejto smernice.

- 18 Článok 5 ods. 2 smernice 2001/23 navyše nie je uplatniteľný na konanie, ktorým sa zisťuje krízový stav, pokiaľ na jednej strane predpoklad uvedený v tomto ustanovení je uplatnením článkov 3 a 4 smernice 2001/23 a na druhej strane uvedený článok 5 ods. 2 je uplatniteľný len za predpokladu prevodu podniku v priebehu konania o platobnej neschopnosti, s ktorým však nemožno porovnať predmetné konanie so zreteľom na právny názor Súdneho dvora uvedeného v rozsudku zo 7. decembra 1995, Spano a i. (C-472/93, Zb. s. I-4321).
- 19 Rovnako článok 5 ods. 3 smernice 2001/23, ktorý umožňuje uplatnenie ods. 2 písm. b) tohto istého článku 5 počas prevodu v prípade situácie vážnej hospodárskej krízy, sa tiež nebude môcť uplatniť, keďže článok 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/23 len splnomocňuje členské štáty na to, aby umožnili prevádzateľovi a zástupcom zamestnancov na základe spoločného súhlasu zmeniť zamestnanecké podmienky za určitých okolností, a neumožňuje im teda odchýliť sa, tak ako to stanovuje článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/90, od uplatnenia článkov 3 a 4 smernice 2001/23.
- 20 Talianska republika spochybňuje uvádzané nesplnenie tým, že tvrdí po prvé, že keďže smernica 2001/23 zakotvuje nepovinnú záruku, nemožno jej vytýkať, že neuplatňuje článok 2112 občianskeho zákonníka. Takým je napríklad prípad poskytovania dávok v starobe, invalidite alebo pozostalostných dávok podľa doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov, ktorých prevod vylučuje článok 3 ods. 4 písm. a) smernice 2001/23, a to vtedy, ak členské štáty neustanovia inak.
- 21 Po druhé tento členský štát tvrdí, že keďže smernica 2001/23 zakotvuje povinné záruky, to znamená povinné záruky uvedené vo svojom článku 3 ods. 1 prvom pododseku

a ods. 3, ako aj vo svojom článku 4, takisto výslovne ustanovuje tiež možnosť odchyliť sa od nich z dôvodu osobitných okolností.

- 22 Pokiaľ ide o záruku, ktorú stanovuje článok 4 smernice 2001/23, Talianska republika zdôrazňuje, že konanie, ktorým sa zisťuje krízový stav, sa vždy zameriava na osobitné prípady krízy podniku, ktoré vykazujú mimoriadny význam zo sociálneho hľadiska, z hľadiska lokálnej zamestnanosti a so zreteľom na výrobu v dotknutom hospodárskom odvetví, ktoré sú okolnosťami odôvodňujúcimi prepúšťanie.
- 23 Článok 5 ods. 2 a 3 smernice 2001/23 je odchýlkou od záruk, ktoré stanovuje v článku 3 ods. 1 a 3 tejto smernice uplatniteľnej v krízovej situácii podniku v zmysle zákona č. 675/1977, keďže zistenie krízy podniku v zmysle tohto zákona predpokladá platobnú neschopnosť podniku.
- 24 Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/23, ktorý sa zameriava na konkurzné konanie, ktoré sa začalo vo vzťahu k prevádzateľovi „bez ohľadu na to, či bolo toto konanie ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa“, sa totiž uplatňuje na konanie, ktorým sa zisťuje krízový stav. V takomto prípade, aj keď sa články 3 a 4 smernice 2001/23 uplatnia, uvedené ustanovenie stanovuje hmotnoprávnu odchýlku, ktorá umožňuje napriek ustanoveniam článku 3 ods. 1 smernice 2001/23 nepreviesť na nadobúdateľa záväzky prevádzateľa voči zamestnancom za predpokladu, že takého konanie zabezpečí ochranu prinajmenšom rovnocennú ochrane stanovenej v situáciách, na ktoré sa vzťahuje smernica 80/987, zmenená a doplnená Aktom o podmienkach prístúpenia Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia. Mechanizmus CIGS trvá dlhšie a v súlade s článkom 47 ods. 6 zákona č. 428/1990 sa zameriava na prednostné prijatie nadbytočného personálu do zamestnania nadobúdateľom so zreteľom na iné prijatia do zamestnania, ktoré má nadobúdateľ v úmysle uskutočniť v rokoch, ktoré nasledujú po prevode podniku.

25 Rovnako článok 5 ods. 3 smernice 2001/23, ktorý s odkazom na ods. 2 písm. b) spomínaného článku 5 umožňuje zmeniť zamestnanecké podmienky zamestnancov určené na zachovanie pracovných príležitostí tým, že sa zabezpečí prežitie podniku v prípade situácie závažnej hospodárskej krízy, je osobitnou odchýlkou od záruky uvedenej v článku 3 ods. 3 smernice 2001/23, ktorý stanovuje zachovanie zamestnaneckých podmienok počas minimálne jedného roka. Článok 47 ods. 5 zákona č. 428/90 upravuje konanie, ktoré je vo všetkých bodoch zlučiteľné s konaním, ktoré sa vyžaduje na uplatnenie odchýlky uvedenej v článku 5 ods. 3 smernice 2001/23. Akonáhle totiž orgán verejnej moci vyhlási situáciu závažnej hospodárskej krízy, vyžaduje sa zachovanie pracovných miest a rovnako je nevyhnutná zmluva medzi prevádzateľom, nadobúdateľom a zástupcami zamestnancov a vykoná sa súdna kontrola, ak nebolo dodržané stanovené konanie, ktoré sa týka najmä uzavretia zmluvy, pokiaľ sú strany oprávnené podať návrh na príslušný súd.

26 Talianska republika nakoniec tvrdí, že výklad smernice 2001/23, ktorý vedie k tomu, že sa bráni zachovaniu nadbytočných zamestnancov podniku v pracovnoprávnom vzťahu prevádzateľa, by mohol byť pre nich menej výhodný, buď pretože prípadný nadobúdateľ by mohol byť odradený od nadobudnutia podniku, ak by musel zachovať nadbytočný personál prevedeného podniku, alebo pretože by bol personál prepustený a takto by stratil všetky výhody, ktoré by prípadne mohol mať z pokračovania pracovnoprávných vzťahov s prevádzateľom.

Posúdenie Súdnym dvorom

27 Na úvod je dôležité poznamenať, že Talianska republika nespochybňuje to, že článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 tým, že vylučuje uplatnenie článku 2112 občianskeho zákonníka, v prípade zistenia krízového stavu podniku zbavuje prevedených zamestnancov zahrnutých do režimu CIGS záruk, ktoré sú uvedené v tejto žalobe. Tento členský štát však tvrdí, že toto vylúčenie je v súlade so smernicou 2001/23, keď po prvé táto smernica zakotvuje fakultatívnu záruku vo svojom článku 3 ods. 4 a keď po druhé výslovne umožňuje odchýliť sa od povinných záruk uvedených v jej článku 3 ods. 1 prvom pododseku a ods. 3, ako aj v jej článku 4.

- 28 Za týchto podmienok treba v prvom rade overiť, či článok 3 ods. 4 smernice 2001/23 zakotvuje nepovinnú záruku, ktorej vylúčenie odôvodňuje jej článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990.
- 29 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že článok 3 ods. 4 smernice 2001/23 stanovuje výnimku z uplatnenia ods. 1 a 3 toho istého článku 3, ktorý nadobúdateľovi ukladá povinnosť zachovať práva a povinnosti, ktoré pre prevádzateľa vyplývajú z pracovnej zmluvy alebo z pracovnoprávneho vzťahu, ako aj zamestnanecké podmienky dohodnuté na základe kolektívnej zmluvy až do dňa zrušenia kolektívnej zmluvy alebo uplynutia jej platnosti alebo nadobudnutia platnosti alebo uplatnenia inej kolektívnej zmluvy, počas minimálne jedného roka.
- 30 Táto výnimka sa týka zamestnaneckých práv na dávky v starobe, invalidite alebo na pozostalostné dávky podľa doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov, ktoré nie sú súčasťou zákonných systémov sociálneho zabezpečenia. Tiež so zreteľom na všeobecný cieľ ochrany práv zamestnancov v prípade prevodu podniku, ktorý sleduje uvedená smernica, sa táto výnimka musí vykladať striktnie (pozri analogicky rozsudok zo 4. júna 2002, Beckmann, C-164/00, Zb. s. I-4893, bod 29).
- 31 Treba ešte zdôrazniť, že v súlade s článkom 3 ods. 4 písm. b) smernice 2001/23, aj keď členské štáty túto výnimku uplatňujú, musia prijať potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov, pokiaľ ide o ich okamžité alebo budúce práva, z ktorých im vyplýva nárok na dávky v starobe vrátane pozostalostných dávok na základe doplnkových systémov uvedených v písmene a) toho istého ustanovenia.
- 32 Z toho vyplýva, že aj za predpokladu, že vylúčenie povinnosti prevodu dávok v starobe, invalidite alebo pozostalostných dávok podľa doplnkových dôchodkových systémov, ktoré vyplýva z článku 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990, je v súlade s článkom 3 ods. 4 písm. a) smernice 2001/23, treba konštatovať, že argumentácia Talianskej republiky, ktorá smeruje k názoru, že v čase krízy podniku vylúčenie uplatnenia článku 2112

občianskeho zákonníka na prevedených zamestnancov je v súlade s článkom 3 ods. 4 smernice 2001/23, spočíva na nesprávnom a neúplnom výklade tohto článku 3 ods. 4. Na jednej strane totiž iba plnenia poskytované mimo zákonných systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré sú taxatívne uvedené v článku 3 ods. 4 písm. a) smernice 2001/23, môžu byť vyňaté z pôsobnosti záväzku prevodu práv zamestnancov. Na druhej strane toto vylúčenie povinnosti prevodu musí byť spojené s tým, že členský štát prijme potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov v súlade s článkom 3 ods. 4 písm. b) uvedenej smernice, pokiaľ ide o ich práva na dávky v starobe na základe doplnkových systémov uvedených v písm. a) spomínaného článku 3 ods. 4, na čo sa Talianska republika vôbec neodvolala.

33 Preto tvrdenia Talianskej republiky, podľa ktorých článok 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 je v súlade s článkom 3 ods. 4 smernice 2001/23, nemožno akceptovať.

34 Po druhé treba overiť, či neuplatnenie článku 3 ods. 1 a 3, ako aj článku 4 smernice 2001/23 článkom 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 je v súlade s ustanoveniami samotnej smernice, pokiaľ výslovným zámerom tohto neuplatnenia sú odchýlky od povinných záruk, ktoré sú v uvedených ustanoveniach stanovené.

35 Pokiaľ ide po prvé o tvrdenie Talianskej republiky, podľa ktorého dôvody odôvodňujúce prepúšťanie v prípade prevodu, ktoré sú uvedené v článku 4 ods. 1, smernice 2001/23, sú splnené v osobitných prípadoch krízy podniku v zmysle článku 2 ods. 5 písm. c) zákona č. 675/1977, treba pripomenúť, že článok 4 ods. 1 smernice 2001/23 zabezpečuje ochranu práv zamestnancov proti prepúšťaniu z jediného dôvodu, a to z dôvodu prevodu, čiže tak vzhľadom na prevádzateľa, ako aj vzhľadom na nadobúdateľa, pričom však vôbec nebráni prepúšťaniam z hospodárskych, technických alebo organizačných dôvodov zahŕňajúcich zmeny z hľadiska zamestnanosti.

36 Je však nutné konštatovať, že skutočnosť, že sa vyhlási, že podnik sa nachádza v krízovej situácii v zmysle zákona č. 675/1977, nemôže nevyhnutne a systematicky znamenať zmeny z hľadiska zamestnanosti v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/23. Okrem toho treba zdôrazniť, že dôvody odôvodňujúce prepúšťanie sa môžu uplatniť v súlade s predmetnými talianskymi ustanoveniami len v osobitných prípadoch krízy podniku, tak ako to uznala sama Talianska republika. Preto konanie o zistení krízového stavu podniku nemôže byť nevyhnutne a systematicky hospodárskym, technickým alebo organizačným dôvodom zahŕňajúcim zmeny z hľadiska zamestnanosti v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/23.

37 Pokiaľ ide po druhé o tvrdenie Talianskej republiky založené na údajnej uplatniteľnosti odchýlky, ktorú stanovuje článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/23, na konanie o zistení krízového stavu, tak ako je uvedené v článku 47 ods. 6 zákona č. 428/1990, zo znenia tohto prvého ustanovenia vyplýva, že keď sa články 3 a 4 smernice 2001/23 vzťahujú na prevod počas konkurzného konania, ktoré sa začalo vo vzťahu k prevádzateľovi, a za predpokladu, že takéto konanie je pod dozorom príslušného verejného orgánu, členské štáty môžu stanoviť, bez ohľadu na článok 3 ods. 1 uvedenej smernice, že niektoré záväzky prevádzateľa sa neprevedú za podmienok, ktoré sú stanovené v bode a) spomínaného článku 5 ods. 2.

38 Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/23 teda členským štátom za určitých podmienok umožňuje, aby na prevod podniku neuplatnili určité záruky uvedené v článkoch 3 a 4 uvedenej smernice, pokiaľ sa začalo konkurzné konanie a pokiaľ je pod dozorom príslušného verejného orgánu. V rámci prejudiciálneho konania, ktoré sa týkalo otázky, či smernica Rady 77/187/EHS zo 14. februára 1977 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 61, s. 26), ktorá predchádzala smernici 2001/23, bola uplatniteľná na prevod podniku, ktorý bol predmetom konania o zistení krízového stavu, však Súdny dvor zaujal právne stanovisko, že uvedené konanie smeruje k podpore zachovania jeho činnosti so zreteľom na neskoršie prebratie, neobsahuje súdnu kontrolu ani administratívne opatrenie týkajúce sa majetku podniku a nestanovuje žiadny odklad platenia (rozsudok Spano a i., už citovaný, body 28 a 29). Okrem toho treba zdôrazniť, že MVPM sa obmedzuje na vyhlásenie krízového stavu podniku a že toto zistenie umožňuje

dotknutému podniku dočasne získať výhodu spočívajúcu v tom, že CIGS na seba preberá výplatu miezd jeho zamestnancov čiastočne alebo v celom rozsahu.

- 39 So zreteľom na tieto skutočnosti z toho vyplýva, že konanie o zistení krízového stavu podniku nemožno považovať za sledujúce účel obdobný účelu, ktorý sa sleduje v rámci konania riešiaceho platobnú neschopnosť, ktoré uvádza článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/23, ani za nachádzajúce sa pod dozorom príslušného verejného orgánu, ktorý uvádza ten istý článok.
- 40 Preto podmienky uplatnenia článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/23 chýbajú v konaní, ktorého predmetom je toto nesplnenie povinnosti, a tvrdenia Talianskej republiky, ktoré uvádza v tejto súvislosti, teda nie sú opodstatnené.
- 41 Navyše aj za predpokladu, že článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/23 by bol uplatniteľný v prípade konania o zistení krízového stavu, tak ako to tvrdí Talianska republika, napriek tomu zostáva pravdou, že základné tvrdenie tohto ustanovenia je uplatnenie článkov 3 a 4 smernice 2001/23. Článok 47 ods. 6 zákona č. 428/1990 však naopak ustanovuje ich vylúčenie.
- 42 Okrem toho je tejto výklad potvrdený systematickým výkladom uvedeného článku 5 smernice 2001/23. Keď chcel totiž zákonodarca Spoločenstva vylúčiť uplatnenie článkov 3 a 4 smernice 2001/23, výslovne to stanovil, tak ako to vyplýva zo samotného znenia článku 5 ods. 1 uvedenej smernice, podľa ktorého sa články 3 a 4 neuplatnia na prevody podniku, ktorý je úpadcom v konkurznom konaní alebo v inom podobnom konaní riešiacom platobnú neschopnosť, pokiaľ členské štáty nestanovia inak.

- 43 Pokiaľ ide po tretie o tvrdenie Talianskej republiky založené na údajnom súlade článku 47 ods. 5 zákona č. 428/1990 s článkom 5 ods. 3 smernice 2001/23, treba zdôrazniť, že toto ustanovenie umožňuje členským štátom stanoviť, že zamestnanecké podmienky možno zmeniť v súlade s ods. 2 písm. b) tohto istého ustanovenia v prípade prevodu podniku, keď sa prevádzateľ nachádza vo vážnej hospodárskej kríze, za predpokladu, že takúto situáciu vyhlási príslušný verejný orgán a že je pod súdnym dozorom.
- 44 Z toho vyplýva, že aj za predpokladu, že situácia podniku, ktorého kríza bola zistená, môže byť považovaná za situáciu závažnej hospodárskej krízy, článok 5 ods. 3 smernice 2001/23 splnomocňuje členské štáty, aby stanovili, že zamestnanecké podmienky možno zmeniť kvôli zachovaniu pracovných príležitostí tak, že sa zabezpečí prežitie podniku, avšak bez toho, že by zamestnancom boli odňaté práva, ktoré im zaručujú články 3 a 4 smernice 2001/23.
- 45 Je však nepochybné, že v prípade prevodu podniku, ktorého kríza bola zistená, článok 47 ods. 5 zákona č. 428/1990 jednoducho a jednoznačne odníma zamestnancom záruky zakotvené v článkoch 3 a 4 smernice 2001/23, a teda neobmedzuje sa na zmenu zamestnaneckých podmienok, tak ako to umožňuje článok 5 ods. 3 smernice 2001/23.
- 46 V rozpore s tým, čo tvrdí Talianska republika, zmena zamestnaneckých podmienok podľa článku 5 ods. 3 smernice 2001/23 nemôže byť osobitnou odchýlkou od záruk, ktoré stanovuje článok 3 ods. 3 uvedenej smernice, ktorá zabezpečuje zachovanie zamestnaneckých podmienok dohodnutých na základe kolektívnej zmluvy počas minimálne jedného roka po prevode. Keďže pravidlá smernice 2001/23 musia byť považované za kogentnú právnu normu, a to v tom zmysle, že sa od nich nemožno odchýliť v neprospech zamestnancov, práva a povinnosti, ktoré vyplývajú pre prevádzateľa z kolektívnej zmluvy, ktorá existovala ku dňu prevodu, sa z dôvodu tohto prevodu prevedú na nadobúdateľa (pozri rozsudok z 9. marca 2006, Werhof, C-499/04, Zb. s. I-2397, body 26 a 27). Z toho vyplýva, že zmena zamestnaneckých podmienok, ktorú povoľuje článok 5 ods. 3 smernice 2001/23, predpokladá, že už nastal prevod práv zamestnancov na nadobúdateľa.

47 Okrem toho uplatnenie článku 5 ods. 3 smernice 2001/23 je podmienené tým, že predmetné konanie je podriadené súdnej kontrole. V tejto súvislosti Talianska republika uviedla, že strany sú oprávnené podať návrh na príslušný súd v prípade, že sa postupuje v rozpore so stanoveným konaním. Toto právo nemožno považovať za súdny dozor uvedený v spomínanom článku, keďže tento predpokladá trvalú kontrolu vykonávanú príslušným súdom nad podnikom, o ktorom bolo vyhlásené, že sa nachádza v situácii závažnej hospodárskej krízy.

48 Ďalej pokiaľ ide o tvrdenie Talianskej republiky, podľa ktorého výklad smernice 2001/23, ktorý vedie k tomu, že v pracovnoprávnom vzťahu prevádzateľa sa bráni zachovaniu nadbytočných zamestnancov podniku, by mohol byť menej výhodný pre zamestnancov, je nutné pripomenúť, že v tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol tak, že sa nemožno domnievať, že ustanovenie, akým je článok 47 ods. 5 zákona č. 428/1990, ktorého účinkom je zbavenie zamestnancov podniku záruk, ktoré im priznáva smernica 2001/23, je priaznivejším ustanovením pre zamestnancov v zmysle článku 8 tejto smernice (rozsudok Spano a i., už citovaný, bod 33).

49 Z toho vyplýva, že argumentácia Talianskej republiky, podľa ktorej vylúčenie záruk uvedených v článku 3 ods. 1 a 3, ako aj v článku 4 smernice 2001/23 článkom 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 je v súlade s touto smernicou, je neprijateľná.

50 So zreteľom na predchádzajúce úvahy treba žalobu Komisie považovať za dôvodnú.

51 Preto treba konštatovať, že Talianska republika si tým, že zachovala účinnosť ustanovení článku 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428/1990 v prípade „krízy podniku“ v zmysle článku 2 piateho odseku písm. c) zákona č. 675/1977, v dôsledku čoho práva priznané zamestnancom článkom 3 ods. 1, 3 a 4, ako aj článkom 4 smernice Rady 2001/23 nie sú zaručené v prípade prevodu podniku, ktorého krízová situácia bola zistená, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tejto smernice.

O trovách

52 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Taliansku republiku na náhradu trov konania a Talianska republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

- 1. Talianska republika si tým, že zachovala účinnosť ustanovení článku 47 ods. 5 a 6 zákona č. 428 z 29. decembra 1990 v prípade „krízy podniku“ v zmysle článku 2 piateho odseku písm. c) zákona č. 675 z 12. augusta 1977, v dôsledku čoho práva priznané zamestnancom článkom 3 ods. 1, 3 a 4, ako aj článkom 4 smernice Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov nie sú zaručené v prípade prevodu podniku, ktorého krízová situácia bola zistená, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tejto smernice.**
- 2. Talianska republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy